

א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
חוורף תשע"ד, 2014
904441
לນבחנים אקסטרניים – 05
תכנית הלימודים (לשאלון 05 בלבד)

סוג הבחינה:
מועד הבחינה:
מספר השאלה:
נספח:

ספרות עברית וככללית

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שלוש שעות.
- ב. מבנה השאלה ופתח ההערכה: בשאלון זה חמישה פרקים.
 פרק ראשון – שירה (שירותימי הביניים, שירות ביאליק, שירות המאה ה-20)
 פרק שני – סיפור קצר
 פרק שלישי – דרמה
 פרק רביעי – רומנים ונובללה
 פרק חמישי – סיפור שלא נלמד
- משלושת הפרקים הראשונים יש לבחור בשני פרקים, ולענות על השאלות לפי ההוראות בכל פרק (לכל פרק – 28 נקודות).
 הפרק הרביעי (רומנים ונובללה – 28 נקודות) והפרק החמישי (סיפור שלא נלמד – 16 נקודות) הם חובה. עליך לענות על השאלות שביהם לפי ההוראות בכל פרק.
- ג. חומר עזר מותר בשימוש:
 (1) לנבחנים אינטראקטיביים: רשימה מודפסת של היצירות שנלמדו.
 (2) לנבחנים אקסטרניים: תכנית הלימודים המצורפת.
- ד. הוראות מיוחדות:
 (1) רשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת מספר השאלה
 שבחרת להשיב עליה.
 (2) לנבחנים אינטראקטיביים: חובה לצרף למחברת הבחינה את רשימת היצירות שנלמדו.
 (3) אין להדגים באמצעות אותה יצירה בתשובות שונות.
 (4) שים לב לכתב, לכתיב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.

כתב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטויטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
 רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיווטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה:
הנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות לנבחנים כאחד.

ב ה צ ל חה !

/המשך מעבר לדף/

השאלות

פרק ראשון — שירה (שירת ימי הביניים, שירות ביאליק, שירות המאה ה-20)

שים לב! אם בחרת בפרק זה, عليك לענות על שתיים מהשאלות 1-13:
על שאלה אחת משירת ימי הביניים או משירת ביאליק (שאלות 1-5),
ועל שאלה אחת משירת המאה ה-20 (שאלות 6-13).
(כל שאלה – 14 נקודות; סה"כ – 28 נקודות)

עונה על אחת מהשאלות 1-5.

שירת ימי הביניים

1. קרא את השיר שלפניך, ועונה על השאלה שאחריו.

הים ביני ובינך / שמואל הנגיד

הַיָם בֵּינִי וּבֵינֶךָ / וְלֹא אֲטַה לְחִילוֹתֶךָ
וְלֹא אֲרוֹץ בְּלִבְךָ דָּרֶד / וְאַשְׁבֵּעַ עַל קְבוּרָתֶךָ?
אֶמֶת, אָמֶת אֲשַׁעַתָּה כֹּזֶאת / אָהִי בּוֹגֵד בְּאֶחָותֶךָ!
אָהָה, אָחִי, אָנִי יוֹשֵׁב / עַלְיִ קְבָּרֶךָ לְעַמְתָּה,
לְךָ מְכַאּוֹב בְּתוֹךְ לְבִי / כִּמְכַאּוֹבִי בְּמִיתָּה.
וְאָמַתָּן לְךָ שְׁלוֹם – / וְלֹא אֲשָׁמַע תְּשׁוּבָתֶךָ,
וְלֹא תַצֵּא לְפִנְגַּנִּי / בַּיּוֹם בּוֹאי לְאַדְמִתָּה,
וְלֹא תִשְׁחַק בְּקָרְבָּתִי / וְלֹא אֲשַׁחַק בְּקָרְבָּתֶךָ,
וְלֹא תַרְאָה תְּמִונָתִי / וְלֹא אַרְאָה תְּמִונָתֶךָ,
לְמַעַן כִּי שָׁאֹל בַּיִתְךָ / וּבְקָבֵר מַעֲנָתֶךָ –
בְּכָור אָבִי וּבָנֵן אָמִי, / שְׁלוֹמִים לְךָ בְּאַחֲרִיתָה,
וְרוּחַ אֵל תְּהִנֵּה / עַלְיִ רְוַחֵךָ וּגְשָׁמָתֶךָ!
אָנִי הָולֵךְ לְאָרְצִי, כִּי / בְּאָרְצֵךְ סְגֻרוּ אָוֹתֶךָ.
וְאָנוּם עַת וְאִקְצֵץ עַת – / וְאָתָה לְעַד בְּנוּמָתֶךָ,
וְעַד בּוֹא יוֹם חַלִּיפָתִי / בְּלִבִּי אִשְׁפְּרִידָתֶךָ!

המשורר מבטא בשיר את כאבו על מות אחיו, אך גם את השליםתו עם אובדן זה.
הסביר קביעה זו. בתשובתך הדגם שני אמצעים רטוריים המדגימים תגובות אלה.

2. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

בכור אמי / שמואל הנגיד

בכור אמי, בכור מות חמסך / ומזה עת גנות שמש יניסך,
וְלֹעֲרֵב יִהְיֶה בַּיָּנוֹן וּבַיָּנוֹן / אֲבָגִים וּצְפָר אָרֶץ לְמַסְךָ,
וְלֹא הָועֵל לְךָ הָונֵךְ וְהָוֵךְ / בַּיּוֹם אִידָּךְ, וְלֹא כִּיסְךָ וְכִסְךָ.
נְשָׁקְתִּיךְ – וְלֹא שָׁתְּ לְבָבֶךָ, / וְאַתָּ שָׂכֵב כָּאִישׁ בְּרִיא בְּעַרְשָׁךְ,
וְצַעֲקָתִיךְ – וְלֹא תִשְׁיבָּ, לְמַעַן / לְשׁוֹנְךָ מַלְדָבָר סָר וְחַשָּׁךְ.
וְיִשְׁנַת שְׁתַּת עַזְלָם אֲשֶׁר צָור / עַלְיָה כָּל מַעַשְׂיו הַפִּיל וְגַסְךָ,
וְהַשְׁקוּךְ בְּכַלְחָ כּוֹס תִּמְוֹתָה / וְכַמְעַט קַט אָנָּי שָׂוֹתָה בְּכַסְךָ!

פרש את הבית השלישי, והסביר את תרומתו להבנת משמעות השיר.

3. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

כאבי רב / שלמה אבן גבירול

כאבי רב ומכת אונשה / ולחי סר ועצמותי חלושה,
ו אין מברח ו אין מנוס לנפשי, / ו אין מקום תה לי בו נפשה.
שלשה אספו עלי לבלות / שאיר גופי ו רוחני העונשה:
גדל עzon ורב מקאוב ופרוד – / ומיי יוכבל עמד לפנוי שלשה?
הים אני ואם תנין, אלחי, / וכי ברזל עצמי או נחשוה?
אשר כל עת יסבוני תלאות, / כאלו הם מסורים לי ירצה,
ו תדרש לעוני רק, כאלו / לך אין על בני אדם דריש!
ראה נא בעמל עבד וענוו / וכי נפשו כמו דאה יקושה –
ו אהיה לך לעולמים לעבד / ולא אשאל עדי נצח חפשה.

תאר את סבלו של הדור בשיר, והסביר את הסיבות לסלול זה.

בתשובתך התייחס גם לשני אמצעים רטוריים המדגימים את עצמת הסבל.

שירת ביאליק

.4

קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחרין.

על השחיטה / חיים נחמן ביאליק

שָׁמִים, בְּקַשׂוּ רְחָמִים עַלְיוֹ!
אַסְמֵישׂ בָּכֶם אֶל וְלֹא לְבָכֶם נְתִיב –
וְאָנוּ לֹא מִצְחָתוּ –
הַתְּפִלּוּ אֲתֶם עַלְיוֹ!
אָנוּ – לְבִי מֵת וְאַין עוֹד תְּפִלָּה בְּשִׁפְתִּי,
וְכָבֵר אָולֶת יְד אַפְּדָאֵן חֲקֹתָה עוֹד –
עַדְמָתִי, עַדְאָנָה, עַדְמָתִי?

הַתְּלִין! הָא צְנָאָר – קוֹם שְׁחַטָּן!
עַרְפָּנִי בְּכָלְבָּ, לְה וּרְעַע עַמְּדָקָרְדָּם,
וְכָלְהָאָרֶץ לִי גְּרָדָם –
וְאָנְחָנוּ – אָנְחָנוּ הַמְּעַטָּ!
דָּמִי מְתָר – פָּקָדָךְ, וַיַּגְּזַק דָּם רְצָחָ
דָּם יוֹנָק וָשָׁב עַל-כְּתַנְתָּה –
וְלֹא יָמַח לְגַצָּח, לְבָצָח.

וְאָם יְשָׁדֵךְ – יַזְפֵּע מִידָּ!
אָך אַסְמָאָחָרִי הַשְּׁמָדֵי מִתְחַת רְקִיעָ
הַצְּדָקָ יַפְיעַ –
יְמָגַדְּנָא כְּסָאוּ לְעָדָ!
וּבְרִשָּׁע עַוְלָמִים שָׁמִים יַמְקוּ,
אַפְּאָתָם לְכָה, זְדִים, בְּחַמְסָכָם וְהָ
וּבְדַמָּכָם חִיוּ וְהַגְּנָה.

וְאַרְוּר הָאֹמֵר: גְּקָם!
גְּקָם הַבָּאות, גְּקָם דָּם יַלְדָ קָפָן
עוֹד לְאַדְבָּרָא הַשְּׁטָן –
וַיַּקְבֵּב הַדָּם אֶת-הַתְּהוֹם!
וַיַּקְבֵּב הַדָּם עַד תְּהִמּוֹת מִחְשָׁכִים,
וְאָכֵל בְּחַשָּׁךְ וְחַתֵּר שָׁם
כָּל-מוֹסְדוֹת הָאָרֶץ הַגְּמָקִים.

בשיר זה המשורר מגיב על פרעות קישיינב בעוצמה רגשית עצה.
הסביר קביעה זו. בסיס את דבריך על שניים מן האמצעים הרטוריים המעצבים
את התגובה הרגשית של המשורר.
/המשך בעמוד 5/

5. קרא את השיר שלפניו, וענה על השאלה שחריו.

אם יש את נפשך לדעת / חיים נחמו ביאליק

בית 6 הו, אָחִ בְּנָה! אָם לְאַתְּ דָעַ לְךָ כֶּלֶל-אֱלֹה –

אל – בית הַפְּדָרֶךָ שׁ סָוֶר, הַשְׁנִין וְהַנְּשִׁין,
בְּלִילִי טְבַת הַאֲרָכִים, הַשּׂוּמְמִים,
בִּימִי הַפְּטָמָה הַבְּעָרִים, הַלְּהָטִים,
בַּחֲמֵם הַיּוֹם, בַּשְׁחָר אָוֹ בְּגַשְׁפֵּלְלָה לְילָה,

וְאַסְ-עָוד הַוְתִּיר אַל לְסָלִיטה שְׁרִיד מַצְעָר –

אוֹ אָוְלֵי גַּסְ-פִּיוֹם תְּרָאֵנָה בּוֹ צִינִּיךְ
בְּשִׁפְעָת צְלִילִי קִירְחוֹן, בְּעַרְפָּל,
בָּאַחַת צְוִוְתָּיו אָוֹ עַל-יִדְ-תְּפִוָּרוֹ
שְׁבָלִים בּוֹזְדוֹת, בְּאַל מְפָה-שְׁאָבָד,
וְהַוְדִים קְדָרִים, פְּנִים צְמָקִים וּמְצָרִים,

בית 7 וְהַוְדִים בְּנֵי הַגְּלוּת, מְשִׁיכִי כְּבָד עַלָּה,
הַמְּגֻנְשִׁים אַתְּ-עַמְלָם בְּדַרְךָ שְׁלִ-גְמָרָא בְּלָה,
מְשִׁבְיִיחִים רִישָׁם בְּמַדְרָשָׁ שִׁיחָות מְנִי קְדָם –
וּמְשִׁיחִים אַתְּ-דְּאָגָתָם בְּמַזְמָרִי תְּהָלִים –
(אהה! מְה-גְּנָלָה וְעַלְוָה זוֹ הַמְּרָא
בְּעֵינִי זָר לְאַ-יְבִיןָנוּ) אָוֹ גְּנָדָךְ לְבָה,
כִּי רְגָלָךְ עַל-מְסִטָּן בֵּית חִינְנָי תְּדָרָךְ,
וְעַינְךְ תְּرָאָה אָוְצָר נְשָׁמָתָנוּ.

בית 8 וְאָם לְאַ-לְּקָח אֶל מְפָקֵח בְּלִ-רוּת קְדָשׁוֹ
וְיַוְתֵּר עַזְדָּמָת עַמְּנוּמָתוֹ בְּלִבְכָּה,
וְשַׁבְּבֵב תֹּחַלְתָּ אָמָת לְקָמִים טּוּבִים מְאַלָּה
גִּיהְעָד לְפָעָמִים מְפָלֵשִׁי מְחַשְּׁבִיו –
אוֹ דָעַ לְךָ שְׁמָעָ, הָה, אָתְהִ הַגְּנָבָה!
כִּי רָק וְיקָמֵל הָאָ, רָק נִיצּוֹן שְׁלִיטה קְטָן,
אֲשֶׁר בָּנֵס הַחְמָלֶט מְנוּ-הָאָשׁ הַגְּדוֹלָה
הָאִירָוּ אֲבוֹתִיךְ עַל-מוֹבָחָם תְּמִיד.
וּמי יַדְעַ אָם לְאַ-נְחָלִי דְּמָעוֹתִים
הַעֲבִירָנוּ וְיִבְיאָנוּ עַד-הַלָּם
וּבְתִּפְלָתָם מַאת אַדְנִי שָׁאַלְנוּ;
וּבְמוֹתָם צָו לְנוּ אַתְּ-הַתִּים –
הַתִּים עַד-הַעוֹלָם!

בית 1 אם-יש את-נפשך לדעת את-המען
מִמְנוֹ שָׁאַבּוֹ אֲחִיךְ הַמּוֹמְתִים
בִּימִי הַרְעָה עַזְזָה, פְּעַזְנּוֹת נְשָׁפֵשׁ,
צָאת שְׁמָחִים לְקַרְאָת מְנוֹת, לְפָשַׁט אַתְּ-הַצְּאָר
אַל-כֶּלֶ-מְאַכְּלָת מְרוֹטָה, אַל-כֶּלֶ-קְרָלְדָם גְּנוּי,
לְעַלּוֹת עַל-הַמְּוֹקֵד, לְקַפֵּץ אַל-הַמְּדֹרֶה,
וּבְ„אַחַד“ לְמוֹת מוֹת קְדוּשִׁים –

בית 2 אם-יש את-נפשך לדעת את-המען
מִמְנוֹ שָׁאַבּוֹ אֲחִיךְ הַמְּדָבָאים
בֵּין מַצְרֵי שָׁאָול וּמַצְוקָת שָׁחַת, בֵּין עֲקָרְבִּים –
מַנְחִימָה אֶל, בְּطַחַת, עַצְמָה, אַרְךָ רָוּת
וּבָחָר בְּרָזֵל לְשָׁאת נֵד כֶּלֶ-עַמְל, שְׁבָם
הַגְּנוּרִי לְסֶבֶל חַיִּים סָחִי וּמָאָס, לְסֶבֶל
בָּלִי גָּזָן, בָּלִי גְּבוּל, בָּלִי אַחֲרִית –

בית 3 אם-תָּאַבָּה לְרָאֹת אַתְּ-הַחִיק אַלְיוֹ נְשָׁפְכוֹ
כֶּלֶ-דְּמָעוֹת עַמְּפָה, לְפֹו, גְּפָשָׁו וּמְרָחָתוֹ –
מַקוּם בְּמִים גַּתְכָו, פְּרָצָו שָׁאָגָוָתוֹ,
שָׁאָגָות הַפְּרָגִיזָות בְּפָטָן שָׁאָול פְּחַתָּיוֹ,
אֲבָחוֹת שְׁמַפְתָּדוֹן סָמֶר גַּמְ-הַשְּׁפָטָן,
גְּנִי מְפֹצֵץ צָוָר, אָקָה לְאָקְשִׁי לְבָבָ הָאָוֵב
קָעוּ מַצְרֵי, הַקָּשָׁה מַזְ-הַשְּׁפָטָן –

בית 4 אם-יש את-נפשך לדעת את-המען
אַל-רָאָשׁוֹ מַלְטוֹ אַבּוֹתִיךְ מִשְׁאָת גַּפְשָׁם,
תּוֹרָתָם, קְדָשֵׁי קְרָשִׁים – וַיְצִילָם;
אם-תָּאַבָּה דָעַת אַתְּ-הַמְּחַבָּא בּוֹ נְשָׁמָרָה –
וּבְעַצְמָם טָהָרָה – רָוּת עַמְקָה הַכְּבִירָה,
שְׁגָם בְּשַׁבָּעָה חַיִּים חֲרֵפָה, רָק וְכָלָמָה
שִׁיבָּתָה לְאַ-הַוְּבִשָּׁה חַמְדָת גַּעֲרִית –

בית 5 אם-תָּאַבָּה דָעַת אַתְּ-הַאֲסָם הַרְחַמְנִית,
הַאֲסָם הַזָּקָנָה, הַאֲהָבָת, הַפְּאָמָנָה,
שְׁבָרָחָמִים רַבִּים אַסְפָּה דְּמָעוֹת בְּנֵה הַאֲבָד,
וְקַחְמָלָה גְּדוֹלָה כּוֹנָה כֶּלֶ-אַשּׁוּרִי,
וּמְדִי שְׁבוּ בְּכָלָם, צַעַף וְנַגַּע
אַל-פְּתַח צָל קוֹרָתָה תִּמְחַדֵּת אַתְּ-דְּמָעָתוֹ,
חַכְפָּחוֹ בְּצָל גַּנְפִּית, תִּשְׁגַּנְהוּ עַל-בְּרֵפִית –

(שים לב: השאלה בעמוד הבא.)

ספרות עברית וככלית, חורף תשע"ד, מס' 904441
+ נספח: תכנית הלימודים (לשאלון 05 בלבד)

המשורר מתאר את התפקיד של בית המדרש בחיה העם היהודי באמצעות ביטויים מטפוריים.
צין שלושה מן הביטויים המטפוריים האלה, והסביר את משמעותם בשיר.

/המשך בעמוד 7/

ענה על אחת מהשאלות 6-13.

שירת המאה ה-20

שירי זלדה

6. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

שני יסודות / זלדה

הלהבה אומרת לברוש
כאשר אני רואה
במה אתה שאנו
במה עוטה גאון
משהו בחוכמי משתולל
אי אפשר לעבר את החיים
הנוראים האלה
בלי שמצ' של טרוף
בלי שמצ' של רוחניות
בלי שמצ' של דמיון
בלי שמצ' של חרות.
בגאותה עתיקה וקדורה.
לו יכולתי כייתי שורפת
את הממסד
ששמוTKופות נשנה
ואת הצלות האורה שה
באדמה, באוויר, בשמש, במטר ובטל.
הברוש שותק,
הוא יודע שיש בו טרוף
ישיש בו חרות
ישיש בו דמיון
ישיש בו רוחניות
אך בשלחה בת לא תבין
השלחה בת לא תאמין.

כיצד כל "יסוד" תופס את עצמו, וכי怎ד הוא תופס את ה"יסוד" הآخر?
מהי לדעתך עמדת המשוררת בעימות בין שני היסודות? נמק את דבריך.

.7 קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

כאשר הייתה פה / זלה

כאשר הייתה פה
וambilת החום מגן עלי
ומחוותינו נוגעות
פתח
בנה אל בנה.

כאשר הייתה עמד'
בתוך הקרים החולפים
היי הקרוות בניה'ית קשיים
שספרו מעשיות עתיקות
בערב
כאשר שתינו מה.

עכשו הקרוות אינם מחותה
הם הסתגרו בשתי קתמתם
ולא ישבו בNELI
עכשו הקרוות סייד ומלאט
יסוד זר
חומר לא עונת כמות.

הלשון הציורית בשיר ממחישה את הקרבה בין המשוררת ובין בעלה-אהובה ואת בדידותה

לאחר מותו.

הסבר והדגם קביעה זו.

.8. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

צפור אחזות כסם / זלה

כאֲשֶׁר הגּוֹף קרָה
מט לנִפְלֵ
והַוָּא מגָּלָה חרְדָתָו מפָּנֵי נקָץ
לנִשְׁמָה,
מצָמִית עז השְׁגָרָה הגָּמָוק
שאָבָק אכָּלָו
עלְיִם ירְקִים פתָּאָם.
כי מרְמִים קאִין יפְּרִים
קדָּוָר נאָה
ובְּצָמְרָתָו צפָּוָר
אחֲזָזָת קסָם.

הסביר את משמעותם הסמלית של העצם והציפור בשיר.

/המשך בעמוד 10/

9. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

כל שושנה / זלדה

כל שושנה היא אי
של השלום המבטח,
השלום הנ匝חי.

בכל שושנה מתקונרת
צפור ספרית
ששמה "זכתתך".

ונזמה
פה קרוב
אור השושנה,
פה קרוב
ニיחוקה,
פה קרוב
שקט העלים,
פה קרוב
אותו אי –
כח סירה
וחיצה את ים האש.

תאר את מבנה השיר, והסביר את תרומתו לבניית משמעות השיר.

שירי ארץ ביטון

10. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחרינו.

שיר זהה אלפסיה / ארץ ביטון

זההה אלפסיה

זמרת החצאר אצל מוחמד החמישי ברבת שבמרק.

אומרים עלייה שפאשר שרה,

לחמו תילים בסכינים

לפלס דרכ בקמונה

להגיע אל שלו שמלטה

לנסח את קצות אצבעותיה

לשימים כסף ריאל לאות תודה

זההה אלפסיה,

היום, נתן למצא אותה

באשקלון, בעתיקות ג', ליד לשכת הسعد,

ריח שירים של קפסות סרדינים על שולחן מתנוֹך בנו שלוש רגליים,

שטייח מלא מרקיבים, מרבקים על מטה סוכנות,

והיא בחלוק בקר בהני

שעות במראה

בצבעי אפור זולים

וכשהיא אומרת:

מוחמד החמישי אישון עיגינו

איןך מבין ברגע הראשון,

להזההה אלפסיה קול צרוד,

לב צלול ועינים שבבות אהבה.

זההה אלפסיה.

מהו היחס שמעוררת בך דמותה של זההה אלפסיה, כפי שהיא מתוארת בשיר?

نمוק את דבריך, ובבסיס אותם על השיר כולם.

.11

קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחרין.

דברי רקע ראשוניים / ארו ביטון

אמי אמי

מִכְפֵּר הַשִּׁיחִים הַירְקִים בַּירְקָ אֶחָר.
מִקְוֵן הַצְּפִירִים הַמְּחַלְבִּות חַלְבָּ מַתּוֹק מִכְלָ מַתּוֹק,
מַעֲרֵשׂ זָמִירִי אַלְפָ לִילָה וְעוֹד לִילָה.

אמי אמי

שְׁהַרְמִיקָה רַעֲוָת
בָּאַצְבָּעוֹת אַרְדוֹת
בָּהַלְקָאות חַזָּה
וּבָשָׂם כָּל הַאֲמָהּוֹת.

אבי אבי

אָשָׁר עָסָק בַּעֲזָלָמוֹת
אָשָׁר קָדַשׁ שְׁבָתוֹת בַּעֲרָאָק נָקִי
אָשָׁר הִיא בָּקִי מָאוֹן בָּמוֹהוּ
בָּהָלָכוֹת בֵּית כְּנֶסֶת.

אני אני

שְׁהַרְמִקָּתִי עַצְמִי
הַרְמָקָאֵל תֹּזֶק לְבִי
שְׁכַבְשַׁהַכָּל הַיּוֹ יִשְׁנִים
קִיִּיתִי מְשֻגָּן
הַרְמָקָאֵל תֹּזֶק לְבִי
מְסֻותִי קָטְנוֹת שֶׁל בָּה
בִּיהוּדיַת
מְרוֹקָאִית.

תאר את מבנה השיר, והסביר את תרומתו להבנת משמעותיו של השיר.

.12.

קרא את השיר שלפנין, וענה על השאלה שאחרינו.

תקציר שיחה / ארז ביטון

מה זה להיות אוטנטי,
לróż באמצע דיינゴוף ולצעק ביהדות מרוקאית.
"אני מִן אַלְמָגָרֶב אֲנִי מִן אַלְמָגָרֶב"
(אני מהרי האטלאס אני מהרי האטלאס).

מה זה להיות אוטנטי,
לשכת ברוּן בְּצַבְעָנוֹן (עגאל וזרביה, מיני לבוש),
או להזכיר בقول: אני לא קוראים לי זהה אני זיש, אני זיש (שם מרוקאי).
זה לא, וזה לא,
ובכל זאת טופחת שפה אחרת בפה עד פקוע חניכים,
ובכל זאת תוקפים ריחות דחומיים נאהובים
ואני נופל בין העוגות
אובד בבליל הקולות.

הדבר בשיר מطلبת בשאלת הגדרת זהותו. הסבר קביעה זו.
בסס את דבריך על שני אמצעים רטוריים התורמים לעיצוב שאלה זו בשיר.

/המשך בעמוד 14/

13. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחרינו.

פָגּוֹמִים / אֲרוֹן בֵּיתוֹן

על סְף חַצִּי בֵּית בָּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל
עַמְּדָ אָבִי
מִצְבִּיעַ לְצִדְדִים וְאָמָר:
בְּהִרְיִסּוֹת הָאֶלְהָ
גְּבֻנָה פָעֵם מִטְבָח
לְבַשְׁלֵבּ בּוֹ זָנָבּ לְוִימָנוּ
וְשָׂוֹר הַכָּרֶבֶר,
וּבְהִרְיִסּוֹת הָאֶלְהָ
נָקִים פָנַת תְּפִלָה
לְמִזְאָמָקָוּם
לְמִזְרָחָ מִעַט.
אָבִי נְשָׁאָר בְּסָפָר
וְאַנִי כָל יָמִי
מִצְיָבּ פָגּוֹמִים
אֵלּ לְבּ הַשְׁמִים.

הסביר והדגים את הקשר בין הכוורתה "פָגּוֹמִים" ובין משמעותו של השיר.

/המשך בעמוד 15/

פרק שני – סיפור קצר

אם בחרת בפרק זה, عليك לענות על שתיים מהשאלות 14-16 (לכל שאלה – 14 נקודות).

סיפוריים מאות עגנון (לא כולל הנובלה "בדמי ימיה")

14. מעשיהן של דמויות, דבריהן, מחשבותיהן, רגשותיהן, תיאורי סביבה ונוף, סמלים ומוטיבים, הם דרכיים לאפיון דמויות בסיפורים קצרים רבים.

הסביר והציג שתיים מדריכי אפיון אלה, על פי סיפור קצר מאות עגנון שלמדת.

סיפוריים עבריים מן הממחזית הראשונה של המאה ה-20 (לא כולל סיפוריים קצרים מאות עגנון)

סיפוריים מתרגמים (לא כולל "איש ז肯 מאוד עם כנפיים עצומות", מאת גבריאל גרסיה מארקס)

15. תאר משבר בחיה של דמות מרכזית בספר קוצר שלמדת, ואת ההتمודדותה עם משבר זה. האם אופן ההتمודדות מUID על גדולה אונשית או על חולשה? בסיס את דבריך על הספר.

"איש ז肯 מאוד עם כנפיים עצומות" / גבריאל גרסיה מארקס

16. דמותו של האיש הז肯 עם הכנפיים העצומות והתgebות של אנשי הכפר כפיו מתוארות באירוניה. על פי הספר, הדגם קביעה זו, והסביר את תרומתה של האירוניה למשמעות היצירה.

פרק שלישי — דרמה

אם בחרת בפרק זה, ענה על אתה מהשאלות 17-24 (28 נקודות).

שים לב: בשאלות 17-24 אפשר לענות רק על פי טרגדיה של סופוקליס או טרגדיה של שakespear.

טרגדיות של סופוקליס: "אנטיגונה", "אדיפוס המלך"

17. תאר את סיום העלילה של הטרגדיה מאת סופוקליס שלמדת ("אנטיגונה" או "אדיפוס המלך"), והסביר כיצד מאיר סיום זה את משמעויות הטרגדיה.

"אנטיגונה"

18. בטרגדיה "אנטיגונה" מוצגת אמת אחת לעומת אמת אחרת.

כיצד אמיתות אלה באוטו לידי ביטוי במחזה? הסבר והדגם את דברין.

האם יש הכרעה בין אמיתות אלה במחזה? נמק את דברין.

"אדיפוס המלך"

19. אמנם אדיפוס הוא מלך חזק ונערץ, אך צופי הטרגדיה נחשפים גם לחולשתו האנושית מכיוון שהם יודעים פרטים שנסתירים ממנו. הסבר קביעה זו, והדגם את דבריך באמצעות שני דיאלוגים מן המחזזה.

טרגדיות של שakespear: "המלך", "המלך ליר", "מקבת", "אותלו"

20. הסבר והדגם כיצד מזימות ותככים מניעים את העלילה הטרגית במחזה של שakespear שלמדת, וכייזד הם מאירים את דמותו של הגיבור הטרגי.

"המלך"

לפניך קטע מדבריו המלט. קרא אותו, וענה על השאלה שאחריו.

עכשו יכולתי לעשות את זה על נקלת, עכשו הוא מתפלל [...] וכי אכח נקם, אם את נפשו אקה
שהיא נצפתת ומתחדרת?

פרש דברים אלה של המלט, והסביר כיצד הם מאירים את דמותו.

בבסיס דבריך על דוגמאות נוספות מן המחזזה.

22. "המלך ליר"

לפניך קטע מדברי קורדליה בתחילת המחזה.
קראו אותו, וענה על השאלה שאחריו.
אבי, כי לא אוכל לשים לבני על דל שפתי. אהבת את מלכי כחובתי – לא יותר לא פחות.
הסביר והדגים כיצד דברים אלה מאירים את דמותה של קורדליה, וכיitzם הם מניעים את העלילה
הטריגית של המחזה.

23. "מקבת"

קרא את דבריה של ליידי מקבת לבולה לפני הרצת, וענה על השאלה שאחריהם:
איןך חסר רצון להיות גדול, שאפתנות; אבל חסר לך הרוע והדרוש.
הסביר כיצד דברים אלה מאירים את דמותה של ליידי מקבת. בסיס את דבריך על דוגמאות
מן המחזה.
מהו המהיר שהוא מושלם בשל תפיסה זו? הסביר והדגים את דבריך.

24. "אותלו"

קרא את דבריו של יאגו לאותלו במערכת השלישית, וענה על השאלה שאחריהם.
היישמר מן הכנאה, אותלו, מן המפלצת ירוקת העין אשר תשים לקלס את טרפה.
הסביר כיצד דברים אלה מאירים את דמותו של יאגו ואת דמותו של אותלו. בסיס את דבריך
על דוגמאות מן המחזה.

פרק רביעי – רומאן וnobla

שים לב: פרק זה הוא חובה. ענה על אחת מהשאלות 25-29 (28 נקודות).

רומאן מתרגומים, nobla מתרגמת (כולל nobla "הזקן והים")

25. תאר את התפתחות היחסים בין שתי דמויות ברומאן המתרגמים או בnobla המתרגמת שלמדת, והסביר כיצד יחסים אלו בונים את משמעות היצירה.

רומאן מתרגומים, nobla מתרגמת (לא כולל nobla "הזקן והים")

26. יצרות ספרות רבות עוסקות בשאלות מוסר או ערכיים. הצג שאלה אחד צאת הבאה לידי ביטוי ברומאן המתרגמים או בnobla המתרגמת שלמדת, והסביר אותה. האם ביצירה יש הכרעה בנוגע לשאלת זו? הסבר והדגם את דברין.

"הזקן והים" / ארנסט המינגווי

27. "אבל האדם לא נועד לתבוסה" הוא אמר. "אפשר למוטט אדם אבל לא להביס אותו." הסבר והדגם כיצד אמרה זו של הזקן באה לידי ביטוי בהתנגדותו nobla. בסיס והדגם את דבריך על פי nobla.

עיר קסומה, ספר הדקדוק הפנימי, מר מאני, מקדימות, סיפור פשוט, שירה, חי נישואים,

התגבשות יחידים, זיכרון דברים

28. תאר את התפתחות היחסים בין שתי דמויות ברומאן שלמדת, והסביר כיצד יחסים אלה בונים את משמעות היצירה.

29. יצרות ספרות רבות עוסקות בשאלות מוסר או ערכיים. הצג שאלה אחד צאת הבאה לידי ביטוי ברומאן שלמדת, והסביר אותה. האם ברומאן יש הכרעה בנוגע לשאלת זו? הסבר והדגם את דברין.

פרק חמישי – סיפור שלא נלמד

פרק זה הוא חובה. ענה על שאלה 30 (16 נקודות).

- .30. לפניך קטע מן הספרו "מלך בירושלים" מאות דין בניה סרי.
קרא את הספרו, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריו.

מלך בירושלים / דין בניה סרי

אילו נדרשתי להתוודות, ואפילה בצדניות, על המאורע החשוב והמשמעותי ביותר בחיננו ילדים בשכונה מזרחית חמה ופешטה בירושלים, הייתה ממהר להניח יד על הלב ולהכריז בהתרגשות – **טקס הבר-מצווה.**

זה היה היום האחד בחיננו שבו נעשינו מלכים לשעה אחת. היום היחיד בחיננו שבו לא נדרשנו לzechatch את הנעלמים המרופטים שלנו, או לגחן את הספיק-בגדים שלבשנו. כי ביום ההכתרה הפלאי הוא עטפו אותנו בחיליפת מלכות של ממש, וכך הוליכו אותנו, כמרడכי היהודי בשעתו, בין סמטאות השכונה, שלא יטעה מי מבין דיריה הנפתחים, מי הוא מכאן ואילך המלך החדש שנעשה עליהם. אך עיקר לעיקרים, המופת המשער מכלל, שהעביר אותנו מן הילדות לנערות הנש��ת, היה שעון היד.ומי שלא ראה חתן בר-מצווה עונד משכית מופלאה זו לכף ידו, אפשר לא ראה מלך בזידוד מתחלה מאושר בין ארזי היכלו. זאת, אף שאות הסכום היקר והפרוע למצווה זו של בגרות אנוסים היו ההורים הנכלים לגייס באמצעות מגבית סמויה ומעלייה בקרבת הדודות והדודים, הידדים ואף השכנים הנובכים.

חתני הבר-מצווה, עם שחגרותו מלכות זה לשורש כף ידם, ועוד קודם שלמדו להיות את מוחל החוגגים המתעתע, הסתערו כמטופפים על השוק הצבעוני והעשיר של שכונת הבוכרים, התרכזו המומי שרהה בין הקונים הרבים, עד ששמעו את אחד הקונים שואל בתמיינות את חברו, "מה השעה?". באotta שעיה, בגיןה שאין מופלאה ממנה, היה חתן הבר-מצווה חושף את זרוועו בפני השואל הנדהם ומציג לעניינו את השעון, "הנה, תסתכל מה השעה". הייתה זו אולי הפעם הראשונה בחיניו של הנער, שבה חש עצמו כשווה בין שווים, קיים בין קיימים.

עונה על שני הסעיפים א-ב.

- א. תיאור "המאורע החשוב והמשמעותי ביותר" מבלתי דווקא את המצב החברתי-כלכלי בשכונה, ואת חייו השגרה של הילד בספרו.

הסביר והדגים קביעה זו. (8 נקודות)

- ב. הסביר והדגים שניים מן האמצעים הרטוריים התורמים לעיצוב החוויה שבמוקד הקטע. (8 נקודות)

בהצלחה!